

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Spójności i Infrastruktury

KSF.410.13.3.2026

Pani
Marta Natalia Maciejak
Wójt Gminy Lesznów
ul. Gminna 60
05-506 Lesznów

Wystąpienie pokontrolne

Zmienione zgodnie z treścią Uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 20 kwietnia 2026 r.

P/25/019

Transport zbiorowy w miastach

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Spójności i Infrastruktury

ul. Filtrowa 57 | 02-056 Warszawa

Tel. +48 22 444 56 49 | kin@nik.gov.pl | www.nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola

Kierownik jednostki kontrolowanej

Marta Natalia Maciejak, Wójt Gminy Lesznowola, od 7.05.2024 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła:

Maria Jolanta Batycka-Wąsik, Wójt Gminy Lesznowola w okresie od 23.09.1991 r. do 6.05.2024 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Planowanie transportu zbiorowego i realizacja tych planów.
2. Organizacja i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym.
3. Integracja publicznego transportu zbiorowego.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem i po, jeżeli będą miały znaczenie dla oceny kontrolowanej działalności.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Infrastruktury.

Kontroler

1. Andrzej Sykała, doradca techniczny,
upoważnienie do kontroli nr KIN/35/2025 z dnia 01.10.2025 r. oraz upoważnienie do kontroli nr KSF/21/2026 z dnia 09.01.2026 r.

(akta kontroli str. 1-2, 10, 652-653)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

NIK ocenia negatywnie sposób organizacji i integracji transportu publicznego oraz jego funkcjonowanie w gminie Lesznowola.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Organizacja i funkcjonowanie transportu publicznego w gminie Lesznowola nie przyczyniły się do zwiększenia liczby pasażerów w transporcie zbiorowym. Pomimo wzrostu liczby ludności w gminie w okresie objętym kontrolą o 18,7% w stosunku do mieszkańców zameldowanych na koniec 2021 r. oraz przyrostu liczby zarejestrowanych w gminie samochodów o 67,3% w analogicznym okresie i pomimo uruchomienia nowej lokalnej linii autobusowej wraz z wybudowaniem 7 przystanków autobusowych, w gminie Lesznowola w okresie objętym kontrolą obniżyła się wykonana praca przewozowa w transporcie zbiorowym w stosunku do okresu poprzedniego (2021 r.) o 1,1%³ w przypadku komunikacji autobusowej i o 7,2% w przypadku komunikacji kolejowej.

Gmina Lesznowola w 2021 r. zawarła porozumienie z Miastem Stołecznym Warszawa⁴, które określiło zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego, cedując na Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie⁵ zawieranie umów z operatorami transportu zbiorowego, w tym ustalanie opłat za te usługi, kontrolę jakości usług przewozowych i ustalanie rozkładów jazdy. Gmina Lesznowola, powierzając organizację transportu zbiorowego w drodze Porozumienia z dnia 27.12.2021 r. z Miastem Stołecznym Warszawa, zaniechała skutecznego nadzoru nad realizacją tego porozumienia. Nie pozyskiwała i nie gromadziła informacji dotyczących potrzeb w lokalnym publicznym transporcie zbiorowym. Ponadto Gmina Lesznowola nie kontrolowała jakości wykonywanych usług przewozowych, pomimo takiej możliwości zawartej w umowach o świadczenie usług przewozowych na liniach lokalnych na terenie gminy.

Pomimo budowy dwóch parkingów w bezpośredniej okolicy przystanku kolejowego Nowa Iwiczna w gminie Lesznowola, obejmujących łącznie 156 miejsc postojowych (w tym 4 miejsca dla niepełnosprawnych), nie zaspokojono w pełni potrzeb podróżnych w tym węźle przesiadkowym, bowiem samochody parkowały również na nieutwardzonych poboczach drogi wewnętrznej w bezpośredniej bliskości parkingów.

W okresie objętym kontrolą Gmina Lesznowola promowała korzystanie z transportu publicznego, działania te nie były prowadzone w formie zorganizowanej kampanii promocyjnej, nie określono także mierników skuteczności tych działań.

³ W stosunku rok do roku.

⁴ Porozumienie określające zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego zawarte 27.12.2021 r., zwane dalej Porozumieniem z dnia 27.12.2021 r.

⁵ Dalej: ZTM Warszawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe⁶ kontrolowanej działalności

1. Planowanie transportu zbiorowego i realizacja tych planów

Opis stanu faktycznego

1

Zadanie własne gminy określone w ustawie o samorządzie gminnym⁷ jako „sprawy lokalnego transportu zbiorowego” w okresie objętym kontrolą w Urzędzie Gminy Lesznowola były realizowane przez pracowników Referatu Dróg i Mostów⁸.

(akta kontroli str. 10, 25-26, 27-55)

W regulaminach organizacyjnych obowiązujących w Urzędzie Gminy Lesznowola w latach 2022-2025 (do 19.12.2025 r.) żadnej komórce organizacyjnej nie przypisano zadania pod nazwą „sprawy lokalnego transportu zbiorowego”, natomiast wskazano, że do zadań Referatu Dróg i Mostów, w szczególności należy prowadzenie spraw z zakresu komunikacji publicznej⁹.

(akta kontroli str. 98-269)

Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła, że: „zadanie to, w swojej formie znaczeniowej, w jej ocenie jest pojęciem szerszym niż opisane jako zadanie własne gminy, wymienione w art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym - zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności sprawy „lokalnego transportu zbiorowego”. Sam regulamin organizacyjny, jako akt prawny o charakterze wewnętrznym, zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, ma określać organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy. Brak jest przepisu, nakładającego obowiązek wpisania do regulaminu organizacyjnego wszystkich zadań własnych gminy określonych zarówno w ustawie o samorządzie gminnym jak i innych aktach prawnych, obowiązkiem jest natomiast realizacja zadań, która została doprecyzowana w stosownych dokumentach dla poszczególnych pracowników. Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła dalej, że zgodnie z § 9 ust. 1 obowiązującego w Urzędzie Gminy Lesznowola Regulaminu Organizacyjnego, „szczegółowe kompetencje i odpowiedzialność pracowników określają zakresy uprawnień, obowiązków i odpowiedzialności, przygotowane przez bezpośrednich przełożonych”. Na tej podstawie, w okresie od 1 stycznia 2022 r. pracownicy Referatu Dróg i Mostów UG Lesznowola mieli w swoich „zakresach uprawnień, obowiązków i odpowiedzialności pracownika” przypisane zadanie w brzmieniu „prowadzenie spraw z zakresu publicznego transportu zbiorowego”. Zadanie

⁶ Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę cząstkową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁷ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) – dalej ustawa o samorządzie gminnym.

⁸ W okresie od 1.01.2022 r. do 4.05.2025 r. przez 2 pracowników (kierownik referatu i inspektor), w okresie od 5.05.2025 r. do 31.08.2025 r. przez 3 pracowników, w okresie 1.09.2025 r. do 30.09.2025 r. przez 4 pracowników, w okresie od 1.10.2025 r. do dnia zakończenia kontroli przez 3 pracowników (kierownik referatu, z-ca kierownika referatu, inspektor).

⁹ W § 47 ust. 2 Regulaminu Organizacyjnego nadanego Zarządzeniem Nr 113/2024 Wójta Gminy Lesznowola z dnia 22.05.2024 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Lesznowola, zmienionego Zarządzeniem Nr 192/2024 Wójta Gminy Lesznowola z dnia 16 września 2024 r.

to nie zostało zapisane w treści określonej przez ustawę o samorządzie gminnym, gdyż tylko w tej ustawie występuje sformułowanie „lokalny transport zbiorowy”, natomiast uznano, że zadanie określone jako „sprawy z zakresu publicznego transportu zbiorowego” są określeniem właściwszym, gdyż taka nazwa zadania została ujęta w ustawie z 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym”.

(akta kontroli str. 25-26)

2

W Urzędzie Gminy Lesznawola nie istniały, plany i strategie rozwoju transportu publicznego. Z uwagi na liczbę mieszkańców nie przekraczającą 50 tys. osób Wójt Gminy Lesznawola nie był zobowiązany do przygotowania projektu planu transportowego. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 1.*

(akta kontroli str. 25-26)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt Gminy Lesznawola w latach 2022-30.06.2025 nie badał i nie definiował potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do komunikacji miejskiej, co było działaniem nierzetelnym. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie Gminy Lesznawola nie przeprowadzano analiz potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym. Art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, a w szczególności zadania własne obejmują sprawy lokalnego transportu zbiorowego, z kolei art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym¹⁰ określa, że organizowanie publicznego transportu zbiorowego polega w szczególności na badaniu i analizie potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej.

Wójt Gminy Lesznawola wyjaśniła m.in., że: W latach 2022-2025 w Urzędzie Gminy Lesznawola nie przeprowadzono analizy potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym ponieważ w Gminie Lesznawola lokalny transport publiczny funkcjonuje już od kilkunastu lat i jego główny trzon oparty jest na głównych szlakach komunikacyjnych drogowych (Aleja Krakowska, droga wojewódzka nr 721) i linii kolejowej Radom- Warszawa przebiegających przez teren gminy. Gmina nie liczyła potoków podróży, nie przeprowadzała badań satysfakcji pasażerów lokalnej komunikacji publicznej z uwagi na ograniczone zasoby ludzkie, ponadto przeprowadzenie rzetelnych badań wymaga czasu i finansów. Wyjaśniła ponadto, że Urząd Gminy Lesznawola nie posiada w tym zakresie dokumentów starszych niż z 2025 r., jednak sądzi, że wcześniej jakieś działania w tym zakresie musiały być podejmowane, ale nie zostały udokumentowane wbrew zasadzie pisemności w administracji publicznej.

¹⁰ Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 285 ze zm.) dalej ustawa o publicznym transporcie zbiorowym.

W ocenie NIK, Gmina Lesznówola nie mogła rzetelnie wypełnić obowiązku zaspokojenia potrzeb transportowych mieszkańców Gminy, ponieważ nawet ich nie zidentyfikowała. W okresie objętym kontrolą nie określono i nie zdefiniowano potrzeb mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej, w zakresie dostępu do publicznej komunikacji zbiorowej. W Urzędzie Gminy Lesznówola nie zbierano i nie gromadzono informacji od mieszkańców i użytkowników transportu zbiorowego odnośnie ich zmieniających się potrzeb transportowych, gromadzenie tego typu informacji nie zostało także uregulowane w wewnętrznych procedurach Urzędu Gminy Lesznówola. Urząd Gminy Lesznówola nie posiadał w okresie objętym kontrolą jakichkolwiek informacji odnośnie liczby pasażerów przewożonych publicznym transportem zbiorowym, tras ich przemieszczania i tzw. „potoków podróży” na terenie gminy, nie przeprowadzono także badań satysfakcji pasażerów publicznego transportu zbiorowego. W konsekwencji potrzeby mieszkańców gminy Lesznówola w zakresie dostępu do publicznego transportu zbiorowego nie były aktualizowane.

Jak wyjaśniła Wójt Gminy Lesznówola, pozyskiwane od mieszkańców, radnych i użytkowników informacje dotyczące potrzeb w lokalnym transporcie publicznym były poddawane ocenie z punktu widzenia ich zasadności, a po uwzględnieniu możliwości finansowych oraz techniczno-organizacyjnych, podejmowano decyzję o ich uwzględnieniu (lub nie) i przekazaniu do operatora transportu publicznego w Gminie Lesznówola w ramach umowy zawartej z ZTM w Warszawie. Wójt Gminy Lesznówola wyjaśniła dalej, że sieć komunikacyjna jest rozwijana wraz ze wzrostem poszczególnych miejscowości i budową nowych dróg, zmieniające się trasy linii autobusowych, powstają nowe przystanki oraz tworzone są nowe linie. W jej ocenie sieć komunikacyjna jest dostosowana do potrzeb mieszkańców. Ilość i rozmieszczenie przystanków komunikacji wynika z uwarunkowań lokalnych (drogowych rozwiązań komunikacyjnych, struktury osadniczej i ilości mieszkańców) i odpowiada potrzebom mieszkańców. W miarę pojawiania się nowych potrzeb mieszkańców w zakresie nowych przystanków są one realizowane na ile jest to możliwe technicznie.

NIK nie podziela ocen Pani Wójt, bowiem w sytuacji braku określenia, w tym wymiarowania, potrzeb transportowych mieszkańców Gminy Lesznówola nie była możliwa ocena stopnia ich zaspokojenia. Urząd Gminy Lesznówola przedstawił do kontroli sześć skarg dotyczących funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2025 r., jednakże pięć z nich było skargami na kierowcę autobusu a tylko jedna dotyczyła sposobu kursowania autobusowej linii uzupełniającej. Wszystkie skargi zostały przekazane do rozpatrzenia operatorom transportu. Urząd Gminy Lesznówola nie przeprowadzał w latach 2022-2025 kontroli pojazdów operatorów świadczących usługi transportu zbiorowego na terenie gminy Lesznówola i nie posiada wiedzy, dlaczego nie były przeprowadzane kontrole transportu publicznego w latach poprzednich.

Dopiero 28.01.2025 r. Wójt Gminy Lesznówola skierowała pismo do radnych i sołtysów z prośbą o przekazanie informacji dot. kierunków i celów podróży mieszkańców, przebiegu trasy, przystanków oraz liczby kursów. W dniu 29.09.2025 r. wystąpiono do ZTM w Warszawie o informacje dotyczące zapewnienia pojazdów linii 707 i 728 oraz możliwości zwiększenia liczby kursów ww. linii, a w czasie przeprowadzania kontroli NIK, tj.

13.11.2025 r., zwrócono się o analogiczne informacje dotyczące linii 737.

Ponadto w okresie od czerwca do grudnia 2025 r. prowadzono uzgodnienia z ZTM Warszawa i z gminami sąsiednimi- w celu dostosowania rozkładu jazdy linii L33 do połączeń SKM na przystanku kolejowym Nowa Iwiczna.

(akta kontroli str. 25-26, 56-97, 292-293, 565-566, 592-600, 654-655)

Ocena częściowa

NIK ocenia negatywnie planowanie transportu zbiorowego w Gminie Lesznowola. Urząd Gminy Lesznowola nie zidentyfikował potrzeb transportowych na terenie gminy i nie określił potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do komunikacji publicznej. Nie przygotowano planów rozwoju transportu publicznego i nie zorganizowano gromadzenia informacji w zakresie funkcjonowania komunikacji publicznej. W konsekwencji Gmina nie mogła wypełnić obowiązku zaspokojenia potrzeb transportowych mieszkańców. Działania w zakresie pozyskania informacji odnośnie kierunków i celów podróży mieszkańców, przebiegu trasy, przystanków oraz liczby kursów podjęto dopiero od stycznia 2025 r.

2. Organizowanie i zarządzanie transportem zbiorowym.

Opis stanu faktycznego

1

W gminie Lesznowola został zorganizowany transport publiczny w oparciu o linie autobusowe podstawowe i uzupełniające oraz linie kolejowe.

Na podstawie uchwały Rady Gminy Lesznowola z dnia 21.12.2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Gminę Lesznowola Porozumienia z Miastem Stołecznym Warszawa w sprawie powierzenia zadań gminnego transportu zbiorowego¹¹, Gmina Lesznowola zawarła 27.12.2021 r. Porozumienie określające zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

W 2022 r. gminę obsługiwało 11 linii autobusowych „700”¹² i 4 linie lokalne¹³ oraz pociągi spółki Koleje Mazowieckie sp. z o.o. (dalej KM)

Od 2023 r. na terenie gminy funkcjonowało 9 linii Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie (dalej ZTM-Warszawa)¹⁴ oraz 5 linii lokalnych L1, L3, L4, L5 oraz nowo utworzona L33.

Od roku 2023 kursowały również linie kolejowe SKM: S4 i S40.

W roku 2024 stan linii komunikacyjnych był taki sam jak w roku poprzedzającym.

Na koniec czerwca 2025 r. funkcjonowało 9 linii autobusowych „700”¹⁵, 5 linii lokalnych L1, L3, L4, L5, L33 oraz kursowały pociągi KM i SKM.

Wewnątrz gminy trasę kończyły linie autobusowe 703 i 721 na przystanku Kosów 01 oraz linia L3 na przystanku Jastrzębiec 01 i linia L4 na przystanku Mysiadło 04.

W okresie objętym kontrolą w gminie Lesznowola powstała nowa linia autobusowa L33 wraz

¹¹ Uchwała nr 531/XLV/2021 Rady Gminy Lesznowola z dnia 21.12.2021 r.

¹² Nr: 703, 707, 709, 715, 721, 727, 728, 733, 739 i 809, linia nocna N83.

¹³ Nr: L1, L3, L4 i L5.

¹⁴ Nr: 703, 707, 709, 721, 727, 728, 733, 737 i N83.

¹⁵ Nr 703, 707, 709, 721, 727, 728, 733, 737, 739, jedna linia nocna N83

z wybudowaniem i organizacją przystanków autobusowych: Zamienie 01, Bakaliowa 01, Kakaowa 01, Błędna 01, Dawidowska 01, Zgorzała 01 i Zgorzała 02.

(akta kontroli str. 283, 301-383, 632-633, 635)

Według stanu na 30.06.2025 r. w gminie Lesznowola zlokalizowanych było 141 przystanków autobusowych i jeden przystanek kolejowy (Nowa Iwiczna). W pobliżu przystanku kolejowego Nowa Iwiczna zlokalizowane było centrum przesiadkowe – dwa przystanki komunikacji autobusowej oraz dwa parkingi umożliwiające pozostawienie samochodu osobowego i przesiadkę do pociągu KM lub SKM do Warszawy.

Zgodnie z zapisami §5 ust. 1 pkt 2) Porozumienia z dnia 27.12.2021 r. Gmina Lesznowola zobowiązała się do nieodpłatnego udostępniania infrastruktury przystankowej dla ZTM Warszawa i Operatorów Warszawskiego Transportu Publicznego. Zgodnie natomiast z §4 ust. 1 Gmina miała prawo udostępniać przystanki autobusowe również innym operatorom lub przewoźnikom.

(akta kontroli str. 274-280, 632-635)

Usługi w zakresie systemu komunikacji realizowane były :

- liniami autobusowymi podstawowymi uruchamianymi przez Zarząd Transportu Miejskiego na podstawie Porozumienie z dnia 27.12.2021r.,
- liniami autobusowymi uzupełniającymi uruchamianymi wspólnie przez gminy Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno i Miasto Stołeczne Warszawa oraz ZTM Warszawa na podstawie umowy¹⁶ zawartej 09.10.2024 r. przez Gminy, Miasto Stołeczne (reprezentowane przez ZTM Warszawa) i Operatora wyłonionego w procedurze przetargu przeprowadzanego przez ZTM,
- liniami kolejowymi nr S4 i S40 uruchamianymi przez ZTM Warszawa we współpracy z Szybką Koleją Miejską sp. z o.o.¹⁷
- liniami kolejowymi uruchamianymi przez Koleje Mazowieckie sp. z o.o. na podstawie odrębnej umowy zawartej pomiędzy Miastem Stołecznym Warszawa i spółką Koleje Mazowieckie na podstawie Porozumienia z dnia 27.12.2021 r.

Standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów w liniach autobusowych uzupełniających określone zostały w ww. umowie z 09.10.2024r. W §11 pkt 1. ppkt 1 przedmiotowej umowy wskazane zostały załączniki określające:

- nr 1. Przebieg i rozkład jazdy linii,
- nr 2. Procedury dopuszczenia pojazdów do ruchu,
- nr 3. Wymagania w stosunku do obsługi technicznej pojazdów,
- nr 4. Zasady obniżania wynagradzania i naliczania kar umownych z tytułu oceny jakości zrealizowanych usług,
- nr 5. Zasady organizacji autobusowych przewozów pasażerskich Warszawskiego Transportu Publicznego,
- nr 6. Wymagania wobec kierowców zatrudnianych przez Operatora do realizacji usług przewozowych,
- nr 7. Oznakowanie liniowe autobusów kursujących na liniach L,
- nr 8. Wymagania techniczne w zakresie systemu okresowego raportowania parametrów

¹⁶ Umowa nr ZTM/UM/0633/2024/PPO, zawarta 09.10.2024 r.

¹⁷ Od marca 2023 r. na podstawie Aneksu nr 3 z dnia 25.01.2023 r. do Porozumienia z dnia 27.12.2021 r.

- pracy pojazdu,
- nr 9. Zasady identyfikacji wizualnej, oznakowania oraz zasady i ograniczenia dotyczące ekspozycji reklam,
 - nr 10. Zasady utrzymania komfortu termicznego w przestrzeni pasażerskiej,
 - nr 11. Zakres obowiązków prowadzących pojazd oraz zasady obsługi pasażerów ze szczególnym uwzględnieniem osób o ograniczonych możliwościach poruszania się.

Standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów w liniach autobusowych podstawowych i w transporcie kolejowym określone zostały w umowach ZTM Warszawa z operatorami transportu. Wójt Gminy Lesznówola wyjaśniła, że w przypadku linii (700) obsługa należy do Miejskich Zakładów Autobusowych. Wymagania jakościowe oraz warunki ich oceny ze strony ZTM określił aneks nr 8 wprowadzony do Umowy pomiędzy ZTM i spółką MZA. Wymogi dotyczące konstrukcji i wyposażenia autobusów mające znaczenie dla obsługi pasażerów ujęte zostały w Specyfikacji Warunków Zamówienia, a dodatkowo zgodnie z zawartymi umowami, operator ma każdorazowo obowiązek uzgadniania z Zamawiającym wymagań dotyczących właściwości nabywanego taboru. Sposób egzekucji określonych standardów, tj. kontroli np. punktualności i innych uchybień w świadczeniu usług jest również zawarty w w/w Umowach. Zgodnie z §7 Umowy z 09.10.2024 r. (linie uzupełniające) nadzór nad wykonaniem usług przewozowych (w tym nad dochowaniem właściwych standardów jakościowych) prowadzili upoważnieni pracownicy ZTM. Możliwość przeprowadzenia kontroli realizacji świadczonych usług w odniesieniu do linii przebiegających przez daną gminę mieli również upoważnieni pracownicy gmin na podstawie §2 ust. 2 pkt 30 umowy z 9.10.2024 r. oraz §2 ust. 2 pkt 31 umowy¹⁸ z 27.06.2025 r. Zgodnie z §1 ust 2 Porozumienia z dnia 27.12.2021 r. w imieniu Miasta Stołecznego Warszawa realizację i rozliczanie usług zapewniał i nadzorował Zarząd Transportu Miejskiego. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 4.* Urząd Gminy Lesznówola nie otrzymywał od ZTM Warszawa umów z operatorami przewozów świadczących usługi na terenie gminy Lesznówola.

Jak wyjaśniła Wójt Gminy Lesznówola, Gmina Lesznówola w latach 2022-2025 nie przeprowadzała kontroli pojazdów operatorów świadczących usługi transportu zbiorowego na terenie gminy. Wyjaśniła dalej, że Urząd Gminy Lesznówola nie posiada wiedzy, dlaczego nie były przeprowadzane kontrole transportu publicznego w latach poprzednich, ponieważ osoby zajmujące się w latach 2022-2025 zadaniami z zakresu komunikacji publicznej nie są już pracownikami Urzędu Gminy Lesznówola (ponadto w roku bieżącym nie były obecne w pracy odpowiednio od 28 kwietnia i od 4 sierpnia do czasu ustania zatrudnienia).

(akta kontroli str. 271-272, 565-566)

3

Urząd Gminy w Lesznówoli do czasu kontroli NIK nie posiadał danych o pracy przewozowej przewoźników. Według danych pozyskanych przez Urząd Gminy Lesznówola z ZTM Warszawa na potrzeby kontroli NIK, liczba tras komunikacyjnych w obrębie gminy Lesznówola wynosiła 16 w 2021 r., 23 w 2022 r., 18 w 2023 r., 18 w 2024 r. i 18 wg stanu na 30.06.2025 r.; liczba kursów w dobie do i z gminy do Warszawy wynosiła 309 w 2021 r., 292 w 2022 r., 262 w 2023 r., 287 w 2024 r. i 359 wg stanu na 30.06.2025 r.; liczba kursów w dobie w obrębie gminy i do Piaseczna –

¹⁸ Umowa o świadczenie usług przewozu regularnego wykonywanej w ramach lokalnego transportu zbiorowego z dnia 27.06.2025 r.

(nie do Warszawy) wynosiła 447 w 2021 r., 500 w 2022 r., 518 w 2023 r., 543 w 2024 r. i 538 wg stanu na 30.06.2025 r.¹⁹ *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 3.*

Według danych pozyskanych przez Urząd Gminy Lesznowola na potrzeby kontroli NIK z ZTM Warszawa, praca przewozowa przewoźników autobusowych wykonana na terenie gminy Lesznowola wynosiła w:

2021 r. 915 880 wozokilometrów²⁰,

2022 r. 848 155 wozokilometrów,

2023 r. 858 309 wozokilometrów,

w 2024 r. 857 371 wozokilometrów,

w 2025 r. do 30 czerwca 435 646 wozokilometrów.

Praca przewozowa przewoźników kolejowych wykonana na terenie gminy Lesznowola wynosiła w:

2021 r. 23 417 pockm²¹,

2022 r. 433 040 pockm,

2023 r. 372 671 pockm,

2024 r. 401 716 pockm,

2025 r. do 30 czerwca 213 312 pockm.

W latach 2022-2024 praca przewozowa przewoźników autobusowych zmalała o 9216 wozokilometrów (tj. o 1,1%) oraz praca przewozowa przewoźników kolejowych zmalała o 31 324 wozokilometrów (tj. o 7,2%) wobec wzrostu liczby mieszkańców gminy w tym okresie o 18,7%.

Urząd Gminy Lesznowola nie posiadał danych o wykonanej pracy przewozowej przez przewoźników transportu zbiorowego w 2020 r., jak również danych o pracy przewozowej wyrażonej w pasażerokilometrach, wykonanej przez nich na terenie gminy Lesznowola w latach 2020-2025.

(akta kontroli str. 11-14)

W latach 2022-2025 (30 czerwca) w gminie Lesznowola dostęp do informacji pasażerskiej był możliwy poprzez strony internetowe Warszawskiego Transportu Publicznego (strona www.wtp.waw.pl). Podstawowa informacja pasażerska była udostępniona na przystankach autobusowych i kolejowych. Za informacje pasażerskie autobusowe i kolejowe odpowiadał ZTM Warszawa. Powszechna możliwość zakupu biletów przez całą dobę możliwa była poprzez aplikacje mobilne (mobiWAWA i u innych operatorów), w Punktach Obsługi Pasażerów (POP), biletomatach w pojazdach i biletomatach stacjonarnych (na terenie gminy Lesznowola zlokalizowane były dwa biletomaty w Nowej Iwicznej i Mysiadle). Mieszkańcy Gminy mogli się również ubiegać o „Bilet Metropolitalny”, który uprawniał do bezpłatnych przejazdów lokalnymi liniami autobusowymi (jeżeli rozliczyli podatek w Urzędzie Skarbowym w Piasecznie bilet wydawany był w Urzędzie Gminy Lesznowola).

(akta kontroli str. 283-284)

¹⁹ Urząd Gminy Lesznowola i ZTM Warszawa nie posiadały danych za 2020 r. o liczbie tras komunikacyjnych w obrębie gminy Lesznowola, liczbie kursów w dobie do i z gminy do Warszawy oraz liczbie kursów w dobie w obrębie gminy i do Piaseczna (nie do Warszawy).

²⁰ Wozokilometr – praca przewozowa autobusu liczona jako przejazd jednego autobusu na odcinku 1 kilometra.

²¹ Pockm, pociągokilometr – praca przewozowa pojazdów kolejowych, liczona jako przejazd jednego pociągu (w skład którego wchodzi dowolna liczba wagonów) na odcinku 1 kilometra.

Gmina Lesznówola nie opracowała w latach 2022-2025 własnego regulaminu przewozu osób zgodnego z art. 46 ust.1 pkt 9 lit. a ustawy o publicznym transporcie zbiorowym. Regulaminy te opracowane zostały przez Zarząd Transportu Miejskiego miasta stołecznego Warszawy, gdzie ZTM zgodnie z zawartym Porozumieniem z dnia 27.12.2021 r. zapewnia realizację usług lokalnego transportu zbiorowego. Rada Gminy Lesznówola uchwałą nr 531/XIV/2021 wyraziła zgodę na zawarcie porozumienia, w którym Gmina Lesznówola powierzyła zadania gminnego transportu zbiorowego Miastu Stołecznemu Warszawa.

Regulamin przewozu osób dostępny był na stronie internetowej Warszawskiego Transportu Publicznego (www.wtp.waw.pl) w zakładce przepisy i regulaminy przewozu. Informacje o tej stronie znajdowały się ponadto na tabliczkach informacyjnych na przystankach autobusowych oraz stronie internetowej Gminy Lesznówola przy informacji o transporcie publicznym.

Gmina Lesznówola posiadała cenniki opłat i taryf przewozowych. Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 6 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym były one udostępnione na stronie internetowej operatora oraz w formie wyciągu na tabliczkach informacyjnych na przystankach autobusowych i wewnątrz autobusów.

(akta kontroli str. 632-634)

Gmina Lesznówola jest gminą wiejską i nie posiadała Parkingów P+R z centrami przesiadkowymi. Na terenie gminy Lesznówola możliwość zmiany środka transportu z komunikacji autobusowej (linia L4) na komunikację kolejową (KM, SKM) występowała we wsi Nowa Iwiczna, gdzie zlokalizowany był przystanek PKP Nowa Iwiczna.

W miejscowości Nowa Iwiczna w gminie Lesznówola, w bezpośredniej bliskości (ok. 100 m) przystanku PKP i przystanków komunikacji autobusowej (PKP Nowa Iwiczna 01 i PKP Nowa Iwiczna 02) wybudowany został docelowy parking przy ulicy Sadowej oraz tymczasowy parking przy ulicy Torowej umożliwiający pozostawienie samochodów osobom korzystającym z przystanku PKP.

Parking samochodowy przy ul. Sadowej w m. Nowa Iwiczna wybudowany został przez Gminę Lesznówola i oddany do użytkowania w 2023 r. w ramach zadania „Budowa ul. Sadowej w m. Nowa Iwiczna”. Koszt całości zadania wyniósł 5608,8 tys. zł (z dofinansowaniem ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych w kwocie 4579,0 tys. zł). Wybudowano 82 miejsca postojowe (w tym 4 miejsca dla niepełnosprawnych), zadaszone wiaty rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe, jezdnie i pętlę autobusową (pod nowe linie autobusowe). W ramach bieżącego utrzymania parkingu w 2024 r. dostawiono kolejne stojaki rowerowe kosztem ok. 4,0 tys. zł. W czasie kontroli trzykrotne oględziny²² wykazały od 4 do 7 miejsc wolnych (w tym 4 miejsca postojowe oznaczone znakiem drogowym D-18a dla niepełnosprawnych).

Wobec znacznego zapelnienia parkingu przy ul. Sadowej, Gmina Lesznówola urządziła parking tymczasowy przy ul. Torowej, obejmujący 74 miejsca postojowe na działkach nr 23/19 i 23/8 w obrębie geodezyjnym Nowa Iwiczna, stanowiących własność Gminy Lesznówola. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego²³ działka o nr ew. 23/19 położona jest na terenie o symbolu numerowym i literowym 1U - teren zabudowy usługowej, natomiast działka o nr ew. 23/8 położona jest na terenie o symbolu numerowym i literowym 1KDD - teren komunikacji –

²² Protokoły oględzin z dnia 08.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-11, 10.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-14 i 11.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-16.

²³ Zatwierdzonym uchwałą Nr 368/XXIV/2016 Rady Gminy Lesznówola z dnia 29.11.2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznówola dla części obrębu Nowa Iwiczna i części obrębu Zgorzała.

droga klasy dojazdowej. Gmina Lesznówola zamierza wybudować docelowy parking przy ulicy Torowej zgodnie z Decyzją²⁴ nr 37/2021 Gmina posiada dokumentację projektową wraz z decyzją o pozwoleniu na budowę. W wyniku trzykrotnych oględzin²⁵ stwierdzono, że na parkingu tymczasowym przy ul. Torowej było od 2 do 10 wolnych miejsc parkingowych (miejsc dla niepełnosprawnych nie zostały wyznaczone).

Wójt Gminy Lesznówola wyjaśniła, że: szacowany koszt budowy parkingu przy ul. Torowej wynosi ok. 4.5 mln zł, dlatego też podobnie jak przy budowie parkingu przy ul. Sadowej, Gmina będzie się starała uzyskać na to zadanie dofinansowanie zewnętrzne. Po docelowym wybudowaniu parkingu przy ul. Torowej miejsca parkingowe zostaną wyznaczone, co uporządkuje parkowanie samochodów. Przewidziane są również trzy stanowiska dla osób z ograniczoną mobilnością i dwa stanowiska z ładowarką dla pojazdów elektrycznych. Obecnie parking przy ulicy Sadowej na ogół jest całkowicie zajęty, na parkingu tymczasowym przy ulicy Torowej są zwykle wolne miejsca.

Trzykrotne oględziny²⁶ parkingów wykazały brak udogodnień dla osób niewidomych i niedowidzących. Ponadto oględziny wykazały, że od 8 do 14 samochodów osobowych było zaparkowanych w bezpośredniej bliskości parkingów (ok. 60 m) na nieutwardzonych poboczach drogi wewnętrznej.

(akta kontroli str. 283-284, 585-589, 592-600, 605-608, 618-621)

W Urzędzie Gminy Lesznówola brak było precyzyjnej informacji o liczbie przystanków komunikacji zbiorowej zlokalizowanych na terenie gminy Lesznówola. Według informacji pozyskanych przez Urząd Gminy Lesznówola z ZTM Warszawa na terenie gminy Lesznówola znajdowało się 156 przystanków komunikacji autobusowej w 2021 r., 151 przystanków w 2022 r., 149 przystanków w 2023 r., 170 przystanków w 2024 r. i 157 przystanków wg stanu na 30.06.2025 r. Tymczasem wykonana na potrzeby kontroli NIK weryfikacja liczby przystanków wykazała wg stanu na 31.10.2025 r. liczbę 141 przystanków komunikacji autobusowej na terenie gminy Lesznówola. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 1.*

W okresie objętym kontrolą wybudowano siedem nowych przystanków na nowoutworzonej linii autobusowej L33. Niemniej jednak oznacza to zmniejszenie liczby przystanków komunikacji autobusowej w gminie o 15 od 2021 r. (tj. o 9,6%) przy wzroście liczby ludności – potencjalnych pasażerów w tym okresie o 5633 osoby (tj. o 18,7%).

Przystanki wyposażone były w rozkłady jazdy i informacje o taryfie przewozowej ZTM Warszawa oraz o cenach biletów linii uzupełniających (linie L) w formie pisemnej na tabliczkach informacyjnych wraz z odesłaniem do informacji pasażerskiej na stronie internetowej www.wtp.waw.pl. Na przystankach brak było automatu biletowego, zakup biletu możliwy był przez Internet lub u kierowcy autobusu linii L a w autobusach linii 770 – w biletomatach wewnątrz pojazdu. Przystanki komunikacji autobusowej w gminie Lesznówola nie zostały wyposażone w udogodnienia dla osób z ograniczoną mobilnością oraz niewidomych i niedowidzących. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 2.*

(akta kontroli str. 578-584, 609-617)

²⁴ Zezwolenie na Realizację Inwestycji Drogowej nr 37/2021 z dnia 22.09.2021 r.

²⁵ Protokoły oględzin z dnia 08.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-11, 10.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-14 i 11.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-16.

²⁶ Protokoły oględzin z dnia 08.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-10 oraz 10.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-15.

Ogłędziny²⁷ 10 losowo wybranych autobusów wykazały, że były one przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym na wózku. Drzwi oznaczone piktogramami dla wsiadających osób z ograniczoną mobilnością prowadziły na pomost z obniżoną podłogą i rozkładaną ręcznie rampą umożliwiającą wjazd wózka. Pomost autobusu wyposażony był w jedno stanowisko umożliwiające przypięcie osoby na wózku pasem bezpieczeństwa. Wszystkie poddane oględzinom autobusy wyposażone były w kasowniki biletów.

(akta kontroli str. 567-577, 622-629)

4

Gmina Lesznówola w latach 2022-2025 podejmowała działania mające na celu promowanie korzystania z publicznego transportu zbiorowego, jednak nie miały one formy klasycznych kampanii marketingowych. Działania te były realizowane przede wszystkim poprzez wprowadzanie zachęt taryfowych i integrację biletową, zapewnienie zniżek i bezpłatnych przejazdów dla mieszkańców oraz prowadzenie bieżącej komunikacji informacyjnej. Gmina nie zlecała promocji transportu publicznego zewnętrznemu podmiotowi.

Działania promujące publiczny transport zbiorowy realizowane były na podstawie uchwał Rady Gminy Lesznówola oraz Zarządzeń Wójta Gminy Lesznówola, regulujących funkcjonowanie Lesznówolskiej Karty Mieszkańca (LKM). Rada Gminy przyjęła w kwietniu 2025 r. program „Lesznówolska Karta Mieszkańca”, który wśród celów miał m.in. promocję publicznego transportu zbiorowego. Ponadto w okresie objętym kontrolą Wójt Gminy Lesznówola wydał zarządzenie dotyczące zasad wydawania i użytkowania LKM i dokumentów stanowiących formę potwierdzenia uprawnień do korzystania z transportu publicznego na terenie gminy Lesznówola oraz innych benefitów przewidzianych w programie LKM.

Wójt Gminy Lesznówola wyjaśniła, że: działania promujące publiczny transport zbiorowy były realizowane w ramach bieżącej organizacji transportu oraz funkcjonowania Lesznówolskiej Karty Mieszkańca, a nie jako odrębne kampanie promocyjne. W związku z tym nie wyodrębniono osobnych mierników skuteczności. Gmina realizowała działania promocyjne publicznego transportu zbiorowego, skupiając się przede wszystkim na systemie Lesznówolskiej Karty Mieszkańca (LKM):

- Karta pozwala na korzystanie z publicznego transportu zbiorowego w Warszawie i okolicach poprzez honorowanie „Biletu Metropolitalnego - Warszawa+”, który obowiązuje w autobusach ZTM, w pociągach Kolei Mazowieckich i Szybkiej Kolei Miejskiej,
- Bezpłatne przejazdy liniami lokalnymi „L”: od 24.04.2025 r. posiadacze LKM mogą podróżować bezpłatnie autobusami linii lokalnych L1, L3, L4, L5, L33 i L39. To efekt porozumienia między Gminą Lesznówola a Gminą Piaseczno, które organizują te linie i uznają nawzajem swoje karty,
- Komunikacja informacyjna – Urząd Gminy Lesznówola regularnie informował mieszkańców na FB o warunkach i korzyściach wynikających z korzystania z transportu publicznego (np. posty o bezpłatnych przejazdach liniami „L”, o nowej odsłonie LKM w 2025 r. Ponadto na stronie www.lesznowola.pl oraz w mediach społecznościowych Urzędu regularnie publikowano informacje o zmianach rozkładów jazdy. Komunikaty te obejmowały m.in. wprowadzenie

²⁷ Protokoły oględzin z dnia 08.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-8, 10.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-9 i 11.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-17.

nowych linii, korekty godzin odjazdów, zmiany tras związane z inwestycjami drogowymi oraz czasowe utrudnienia.

(akta kontroli str. 603-604)

5

W okresie objętym kontrolą koszty organizacji i zarządzania transportem publicznym w Gminie Lesznowola wynikały z umów o świadczenie usług przewozowych wykonywanych w ramach lokalnego transportu zbiorowego na liniach funkcjonujących w ramach systemu komunikacji miejskiej łączącego obszar Gminy z Warszawą i Piasecznem (linie L).

Poniesione przez Gminę Lesznowola koszty organizacji i zarządzania publicznym transportem zbiorowym wyniosły: w 2020 r. 5431,7 tys. zł, w 2021 r. 5661,2 tys. zł, w 2022 r. 6958,2 tys. zł, w 2023 r. 9420,5 tys. zł, w 2024 r. 10 286,4 tys. zł i w 2025 r. do 30 czerwca 6795,6 tys. zł. Stanowiło to udział w rocznych kosztach ogółem Gminy Lesznowola w wysokości: w 2020 r. 1,8%, w 2021 r. 1,8%, w 2022 r. 2,1%, w 2023 r. 2,6%, w 2024 r. 2,3% i w I półroczu 2025 r. 3,0% oraz odpowiednio kwoty stanowiące w odniesieniu do rocznych dochodów ogółem jednostki samorządu terytorialnego: w 2020 r. 1,9%, w 2021 r. 1,8%, w 2022 r. 2,1%, w 2023 r. 2,5%, w 2024 r. 2,2% i w I półroczu 2025 r. 4,5%.

W Gminie Lesznowola w okresie objętym kontrolą nie występowały wpływy z biletów komunikacji miejskiej. Gmina Lesznowola w związku z inwestycjami w sieć transportową nie poniosła kosztów inwestycyjnych, a także nie ponosiła kosztów związanych z budową parkingów P+R.

(akta kontroli str. 20-22)

Gmina Lesznowola dofinansowała komunikację miejską Miasta Stołecznego Warszawa zgodnie z Porozumieniem z dnia 27.12.2021 r. Porozumienie dotyczyło zarówno transportu autobusowego (linie autobusowe podstawowe „700”) jak i transportu kolejowego (linie KM-Koleje Mazowieckiego, linie SKM-Szybka Kolej Miejska).

Zgodnie z §1 pkt 2 Porozumienia z dnia 27.12.2021 r., realizację i rozliczanie usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego zapewniał Zarząd Transportu Miejskiego. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 5.*

(akta kontroli str. 296-297)

W 2020 r. Gmina Lesznowola zapłaciła za:

- wozokilometr wykonany autobusem ZTM (linie 700) – 8,89 zł,
- wozokilometr wykonany autobusem „krótkim” (długości 9 m) – 4,96 zł,
- pockm wykonany pociągiem Kolei Mazowieckich – 31,07 zł.

W 2021 r. Gmina Lesznowola zapłaciła za:

- wozokilometr wykonany autobusem ZTM (linie 700) – 8,92 zł,
- wozokilometr wykonany autobusem „krótkim” (długości 9 m) – 4,96 zł, w ciągu roku cena wozokilometra wzrosła do 5,17 zł,
- pockm wykonany pociągiem Kolei Mazowieckich – 31,85 zł.

W 2022 r. Gmina Lesznowola zapłaciła za:

- wozokilometr wykonany autobusem ZTM (linie 700) – 8,92 zł, w ciągu roku cena wozokilometra wzrosła do 10,09 zł

- wozokilometr wykonany autobusem „krótkim” (długości 9 m) – 5,17 zł, w ciągu roku cena wozokilometra wzrosła do 6,09 zł,
- wozokilometr wykonany autobusem „długim” (długości 12 m) – 7,95 zł, w ciągu roku cena wozokilometra wzrosła do 9,36 zł,
- pockm wykonany pociągiem Kolei Mazowieckich – 32,65 zł.

W 2023 r. Gmina Lesznowola zapłaciła za:

- wozokilometr wykonany autobusem ZTM (linie 700) – 11,81 zł
- wozokilometr wykonany autobusem „krótkim” (długości 9 m) – 6,09 zł,
- wozokilometr wykonany autobusem „długim” (długości 12 m) – 9,36 zł,
- pockm wykonany pociągiem Kolei Mazowieckich – 35,31 zł,
- pockm wykonany pociągiem SKM – 86,63 zł.

W 2024 r. Gmina Lesznowola zapłaciła za:

- wozokilometr wykonany autobusem ZTM (linie 700) – 12,34 zł
- wozokilometr wykonany autobusem „krótkim” (długości 9 m) – 5,38 zł, w ciągu roku cena wozokilometra zmalała do 5,21 zł,
- wozokilometr wykonany autobusem „długim” (długości 12 m) – 8,27 zł, w ciągu roku cena wozokilometra zmalała do 8,01 zł,
- pockm wykonany pociągiem Kolei Mazowieckich – 38,19 zł,
- pockm wykonany pociągiem SKM – 92,19 zł.

W I półroczu 2025 r. Gmina Lesznowola zapłaciła za:

- wozokilometr wykonany autobusem ZTM (linie 700) – 13,83 zł
- wozokilometr wykonany autobusem „krótkim” (długości 9 m) – 6,84 zł,
- wozokilometr wykonany autobusem „długim” (długości 12 m) – 8,01 zł,
- pockm wykonany pociągiem Kolei Mazowieckich – 40,10 zł,
- pockm wykonany pociągiem SKM – 74,81 zł.

(akta kontroli str. 20-21)

Za funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego Gmina Lesznowola zapłaciła:

- w 2022 r. 6 958 155,65 zł, w tym:
 - dopłaty do Biletu Metropolitalnego 70 819,00 zł,
 - za usługi przewozowe ZTM (linie autobusowe podstawowe) 2 083 467,00 zł,
 - za usługi przewozowe na liniach uzupełniających 3 548 869,65 zł,
 - za usługi przewozowe Kolei Mazowieckich 1 255 000,00 zł,
- w 2023 r. 9 420 452,84 zł, w tym:
 - dopłaty do Biletu Metropolitalnego 91 996,00 zł,
 - za usługi przewozowe ZTM (linie autobusowe podstawowe) 2 573 462,00 zł,
 - za usługi przewozowe na liniach uzupełniających 4 085 181,84 zł,
 - za usługi przewozowe Kolei Mazowieckich i SKM 2 669 813,00 zł,
- w 2024 r. 10 286 378,59 zł, w tym:
 - dopłaty do Biletu Metropolitalnego 250 934,00 zł,
 - za usługi przewozowe ZTM (linie autobusowe podstawowe) 2 769 105,00 zł,
 - za usługi przewozowe na liniach uzupełniających 4 381 039,59 zł,
 - za usługi przewozowe Kolei Mazowieckich i SKM 2 885 300,00 zł,

- w I półroczu 2025r. 6 795 627,50 zł, w tym:
 - dopłaty do Biletu Metropolitalnego 229 670,00 zł,
 - za usługi przewozowe ZTM (linie autobusowe podstawowe) 1 533 434,00 zł,
 - za usługi przewozowe na liniach uzupełniających 3 615 923,50 zł,
 - za usługi przewozowe Kolei Mazowieckich i SKM 1 416 600,00 zł,

(akta kontroli str. 20, 649-651)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W czasie trwania kontroli NIK w Urzędzie Gminy Lesznowola brak było precyzyjnej informacji o liczbie przystanków komunikacji zbiorowej zlokalizowanych na terenie gminy Lesznowola, co było nierzetelne. Według informacji pozyskanych przez Urząd Gminy Lesznowola z ZTM Warszawa, na terenie gminy Lesznowola w latach 2021-2025²⁸ znajdowało się od 149 do 170 przystanków komunikacji autobusowej, tymczasem wykonana na potrzeby kontroli NIK weryfikacja liczby przystanków wykazała wg stanu na 31.10.2025 r. liczbę 141 przystanków komunikacji autobusowej na terenie gminy Lesznowola.

Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła, że inwentaryzacji przystanków nie było do czasu objęcia przeze nią stanowiska Wójta, a obecnie zleciła taką inwentaryzację, ponieważ jest ona konieczna do przygotowania uchwały przystankowej i obecnie urząd gminy jest na etapie inwentaryzacji przystanków na terenie gminy Lesznowola.

(akta kontroli str. 11-22, 274-280, 632-635, 654-655)

2. Przystanki komunikacji autobusowej w gminie Lesznowola nie zostały wyposażone w udogodnienia dla osób z ograniczoną mobilnością oraz niewidomych i niedowidzących. Oględziny²⁹ losowo wybranych 15 przystanków autobusowych³⁰ na terenie gminy Lesznowola wykazały, że żaden z nich nie został wyposażony w udogodnienia dla osób z ograniczoną mobilnością oraz osób niewidomych i niedowidzących. Ponadto spośród poddanych oględzinom 15 przystanków autobusowych na 6 przystankach³¹ brak było wiaty przystankowej a na 2 przystankach³² wiaty przystankowe miały brakujące/wybite szyby. W ocenie NIK obowiązek Gminy Lesznowola, jako organizatora publicznego transportu zbiorowego w gminie, obejmował badanie i analizę potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej³³ jak również zapewnieniu odpowiednich warunków korzystania z przystanków komunikacyjnych³⁴. Gmina Lesznowola nierzetelnie wykonywała obowiązki w tym zakresie, zwłaszcza że zgodnie z art. 18 pkt 1 i 2 ustawy o publicznym

²⁸ Za 2020 r. – brak danych o liczbie przystanków komunikacji autobusowej na terenie gminy Lesznowola.

²⁹ Protokoły oględzin z dnia 08.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-10, i 10.12.2025 r. znak KIN.410.5.3.2025/AS-15.

³⁰ Mysiadło 04, Nowa Iwiczna 01, Kosów 01, Jastrzębiec 01, Postępu 01, Postępu 02, Urząd Gminy 01, Nowa Iwiczna 02, Mysiadło 02, Mysiadło 01, Nowa 01, Władysławów 01, Władysławów 02, Lokalna 01, Łazy Szkoła 02.

³¹ Nowa Iwiczna 01, Jastrzębiec 01, Postępu 02, Nowa Iwiczna 02, Władysławów 02, Łazy Szkoła 02.

³² Postępu 01, Mysiadło 01.

³³ Art. 15 ust 1 pkt 1 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

³⁴ Art. 15 ust 1 pkt 3 lit. b ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

transporcie zbiorowym do zadań własnych gminy w zakresie publicznego transportu zbiorowego należą budowa, przebudowa i remont przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz wiat przystankowych posadowionych na miejscu przeznaczonym do wsiadania i wysiadania pasażerów lub przylegających do tego miejsca, usytuowanych w pasie drogowym dróg publicznych bez względu na kategorię tych dróg.

Wójt Gminy Lesznówola wyjaśniła, że Gmina Lesznówola jako gmina wiejska ma starą infrastrukturę. W wielu miejscach brakuje wiat przystankowych z powodu braku miejsca w pasie drogowym. Zmiany wymagają często realizacji ZRID-ów. W przypadku nowych przystanków przewiduje się realizację udogodnień dla niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 11-22, 274-280, 632-635, 654-655)

3. Urząd Gminy Lesznówola w okresie objętym kontrolą nie gromadził i nie analizował danych o liczbie tras komunikacji autobusowej w obrębie gminy, o liczbie kursów w obrębie gminy i do Warszawy, ani o wykonanej pracy przewozowej przez przewoźników komunikacji zbiorowej. Brak takich informacji i analiz uniemożliwiał formułowanie rzetelnych ocen i dokonywanie skutecznych kontroli realizacji przez operatorów i przewoźników usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, w tym kontroli przestrzegania zasad określonych w art. 46 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym. Pozyskiwanie i gromadzenie informacji dotyczących potrzeb w lokalnym transporcie publicznym nie zostało też uregulowane w wewnętrznych procedurach Urzędu Gminy Lesznówola. W ocenie NIK było to działanie nierzetelne, bowiem zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, organizowanie publicznego transportu zbiorowego polega w szczególności na badaniu i analizie potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym, a Gmina Lesznówola podpisując porozumienia zobowiązała się do współorganizowania tego transportu. Dane takie za okres 2021-2025 (do 30 czerwca) na potrzeby kontroli NIK Urząd Gminy Lesznówola pozyskał z ZTM Warszawa. Zarówno Urząd Gminy Lesznówola jak i ZTM Warszawa nie posiadały danych za 2020 r. o liczbie tras komunikacyjnych w obrębie gminy Lesznówola, liczbie kursów w dobie do i z gminy do Warszawy oraz liczbie kursów w dobie w obrębie gminy i do Piaseczna (nie do Warszawy).

W sytuacji gdy na terenie gminy Lesznówola w latach 2022-2024 praca przewozowa przewoźników autobusowych zmalała o 9216 wozokilometrów (tj. o 1,1%) oraz praca przewozowa przewoźników kolejowych zmalała o 31 324 pociągokilometrów (tj. o 7,2%) wobec wzrostu liczby mieszkańców gminy w tym okresie o 18,7%, Urząd Gminy Lesznówola nie posiadał danych odnośnie liczby przewożonych pasażerów transportem publicznym, NIK uznaje za nierzetelne wyjaśnienia Pani Wójt, że *„sieć komunikacyjna jest rozwijana wraz ze wzrostem poszczególnych miejscowości i budową nowych dróg, zmieniane są trasy linii autobusowych, powstają nowe przystanki oraz tworzone są nowe linie (...)*. W ocenie Gminy sieć komunikacyjna jest dostosowana do potrzeb mieszkańców. Ilość i rozmieszczenie przystanków komunikacji wynika z uwarunkowań lokalnych (drogowych rozwiązań komunikacyjnych, struktury osadniczej i ilości mieszkańców) i odpowiada potrzebom mieszkańców”. Zdaniem NIK dokonanie oceny funkcjonowania transportu zbiorowego byłoby możliwe dopiero po zgromadzeniu odpowiednich danych, których w okresie objętym kontrolą Urząd Gminy w Lesznówoli nie pozyskiwał, a tym samym nie przeprowadził ich analizy.

Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła, że nie wie dlaczego do czasu objęcia przeze nią stanowiska Wójta takie regulacje w Urzędzie nie zostały wprowadzone, jak również nie wie, dlaczego jeszcze tego nie wprowadziła w okresie zajmowania stanowiska Wójta. W obecnie obowiązującym regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy Lesznowola istnieje zapis: do zadań Referatu Dróg i Mostów w szczególności należy w pkt. 7 tego przepisu „prowadzenie spraw z zakresu komunikacji publicznej”. Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła dalej, że osoba która miała się tym zajmować nie dokumentowała pozyskiwania informacji nie respektując zasady pisemności postępowania w administracji publicznej. W związku z tym Urząd Gminy Lesznowola nie posiada w tym zakresie dokumentów starszych niż z 2025 r. Kierownik Referatu Dróg i Mostów zrezygnował z pracy zdając sobie sprawę z niezadowalającego wykonywania obowiązku nadzoru w tym zakresie. Wójt zapewniła, że wprowadzenie szczegółowych regulacji w zakresie gromadzenia i analizowania informacji dotyczących potrzeb w lokalnym transporcie publicznym zostanie wprowadzone w Urzędzie Gminy.

(akta kontroli str. 11-14, 292-293, 592-600, 654-655)

4. Pomimo zapewnienia w zawartych umowach³⁵ możliwości kontroli określonych standardów przez ZTM Warszawa jak i Gminę Lesznowola, np. punktualności i innych uchybień w świadczeniu usług, w latach 2020-2025 kontrole przewoźników nie były prowadzone na terenie Gminy Lesznowola. Pomimo że umowa z dnia 9.10.2024 r., w §2 ust. 2 pkt 30, oraz umowa z dnia 11.07.2025 r. w §2 ust. 2 pkt 31 zapewniały upoważnionym pracownikom urzędu gminy możliwość przeprowadzania kontroli realizacji świadczonych usług w odniesieniu do linii przebiegających przez gminę, w okresie objętym kontrolą NIK pracownicy Urzędu Gminy Lesznowola nie przeprowadzili żadnej kontroli przewoźników. Brak kontroli przez Gminę Lesznowola jakości usług przewozowych w transporcie zbiorowym wykonywanych na jej rzecz, w sytuacji płacenia przez Gminę za usługi przewozowe oraz przewidzianych w tych umowach kar umownych³⁶ pomniejszających należność, NIK ocenia jako działanie nierzetelne.

Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła, że nie posiada wiedzy, dlaczego nie były przeprowadzane kontrole transportu publicznego w latach poprzednich, bowiem osoby zajmujące się zadaniami z zakresu transportu publicznego w latach 2022-2025 nie są już pracownikami Urzędu Gminy (ponadto w 2025 r. nie były obecne w pracy odpowiednio od 28 kwietnia i od 4 sierpnia do czasu ustania zatrudnienia).

(akta kontroli str. 271-272, 384-399, 419-427, 466-486, 512-525)

³⁵ Umowa o świadczenie usług przewozu regularnego wykonywanej w ramach lokalnego transportu zbiorowego na liniach autobusowych funkcjonujących w ramach systemu komunikacji miejskiej łączącego obszar Gmin Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Lesznowola i Piaseczno z Warszawą, znak ZTM/UM/0633/2024/PPO z dnia 9.10.2024 r., zawarta pomiędzy Miastem Stołecznym Warszawa, Gminą Góra Kalwaria, Gminą Konstancin-Jeziorna, Gminą Lesznowola, Gminą Piaseczno oraz konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Grodzisku Mazowieckim sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „POLONUS” sp. z o.o., ABUS sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gostyninie sp. z o.o. oraz Umowa o świadczenie usług przewozu regularnego wykonywanej w ramach lokalnego transportu zbiorowego na liniach autobusowych funkcjonujących w ramach systemu komunikacji miejskiej łączącego obszar Gmin Góra Kalwaria, Lesznowola, Piaseczno i Prażmów z Warszawą, znak 2426 z dnia 11.07.2025 r. zawarta przez Miasto Stołeczne Warszawa, Gminą Góra Kalwaria, Gminą Lesznowola Gminą Piaseczno, Gminą Prażmów oraz konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej POLONUS SA i Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Grodzisku Mazowieckim sp. z o.o.

³⁶ Kary umowne określone zostały w Załączniku nr 4 do umowy z 9.10.2024 r. oraz w Załączniku nr 4 do umowy z 11.07.2025 r.

5. Gmina Lesznowola nie przeprowadzała rozpoznania przeciętnych kosztów w przewozach kolejowych przed podpisaniem Porozumienia z Miastem Stołecznym Warszawa 27.12.2021 r. W wyniku tego zawarła umowy, określające koszt jednego pockm w komunikacji kolejowej SKM znacznie przekraczający koszt jednego pockm w komunikacji kolejowej KM, wynoszący: w 2023 r. 86,63 zł (245,3% ceny pockm KM, wynoszącej 35,31 zł), w 2024 r. 92,19 zł (241,4% ceny pockm KM, wynoszącej 38,19 zł) i w I półroczu 2025 r. 74,81 zł (186,6% ceny pockm KM, wynoszącej 40,10 zł).

Porozumienie z Miastem Stołecznym Warszawa z dnia 27.12.2021 r. określiło zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego. Zgodnie z §1 pkt 2 porozumienia w imieniu Miasta Stołecznego realizację i rozliczanie usług zapewnia i nadzoruje Zarząd Transportu Miejskiego. Gmina Lesznowola nie otrzymywała od ZTM Warszawa umów z operatorami przewozów świadczących usługi na terenie gminy (linie 700, transport kolejowy).

Jak wyjaśniła Wójt Gminy Lesznowola, na podstawie informacji uzyskanej z ZTM Warszawa, jak również z sąsiedniej gminy Piaseczno, stawki za pockm za usługi przewozowe na liniach kolejowych KM ale również SKM są w Gminie Lesznowola takie same jak w sąsiednich gminach. Stawki pockm stosowane w rozliczeniach z Gminą Lesznowola w zakresie przewozów kolejowych wynikają z umów jakie zawiera ZTM ze spółkami SKM i KM. Stawka pockm w SKM jest zdecydowanie wyższa, gdyż dotyczy zakupu przez ZTM usługi przewozowej na liniach kolejowych wg pełnej taryfy ZTM. SKM jest operatorem miasta stołecznego Warszawy i w cenie usługi uwzględniane są wszystkie koszty ponoszone przez SKM, w tym koszty amortyzacji taboru i całej infrastruktury zaplecza technicznego. SKM nie ma dochodów z biletów. Natomiast Koleje Mazowieckie otrzymują dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, uzyskują wpływy z biletów sprzedawanych pasażerom oraz rekompensatę z tytułu ulg ustawowych. Cena płacona przez ZTM (Gminy) za usługę stanowi swego rodzaju rekompensatę z utraconych przychodów przez KM z biletów, które spółka by sprzedawała, gdyby nie było honorowania biletów ZTM. W przypadku, gdyby w KM obowiązywał model jak w SKM, wówczas stawka za pockm KM byłaby dużo wyższa.

NIK ocenia działania Urzędu Gminy Lesznowola dotyczące przekazania kompetencji organizatora transportu zbiorowego, w tym zawarcia umów z operatorami transportu, przy braku zainteresowania ze strony Gminy Lesznowola kosztami zakontraktowanych usług przewozowych, jak również brak nadzoru ze strony Gminy Lesznowola nad jakością świadczonych usług i ich finansowym rozliczaniem jako działania nierzetelne i niegospodarne.

(akta kontroli str. 296-297, 565-566, 603-604)

Ocena cząstkowa

NIK ocenia negatywnie niepodjęcie przez Urząd Gminy Lesznowola, w latach 2022-2025 do 30 czerwca, działań w zakresie współorganizowania i współzarządzania publicznym transportem zbiorowym na terenie Gminy Lesznowola.

Gmina Lesznowola zawarła porozumienie z Miastem Stołecznym Warszawa z dnia 27.12.2021 r., które określiło zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu

zbiorowego, cedując na ZTM w Warszawie zawieranie umów z operatorami lokalnego transportu zbiorowego, w tym ustalanie opłat za te usługi, kontrolę jakości usług przewozowych i ustalanie rozkładów jazdy. Natomiast Gmina Lesznowola nie kontrolowała jakości wykonywanych usług przewozowych na swoim terytorium, pomimo takiej możliwości zawartej w umowach o świadczenie usług przewozowych.

W okresie objętym kontrolą Gmina Lesznowola prowadziła promocję transportu publicznego, m. in. poprzez wprowadzenie Lesznowskiej Karty Mieszkańca, zapewniającej bezpłatne przejazdy lokalnymi liniami autobusowymi i ułatwienia w korzystaniu z „Biletu Metropolitalnego Warszawa+”, tj. na takich samych zasadach jak mieszkańcy Warszawy. Działania te miały przyczynić się do zwiększenia popularności transportu zbiorowego.

NIK pozytywnie ocenia wybudowanie przez Gminę Lesznowola dwóch parkingów obejmujących łącznie 156 miejsc postojowych w bezpośredniej okolicy przystanku kolejowego Nowa Iwiczna. Wskazując jednocześnie, że nie zaspokajało to w pełni potrzeb podróźnych w tym węźle przesiadkowym. Oględziny przeprowadzone w toku kontroli NIK wykazały wysoki stopień wykorzystania tych obiektów, jak również samochody zaparkowane na nieutwardzonych poboczach drogi wewnętrznej w bezpośredniej bliskości tych parkingów.

3. Integracja transportu zbiorowego.

Opis stanu faktycznego

1

W latach 2020-2025 liczba ludności w gminie Lesznowola systematycznie rosła. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały wynosiła: w 2020 r. 27 329 osób, w 2021 r. 28 418 osób, w 2022 r. 29 750 osób, w 2023 r. 31 395 osób, w 2024 r. 32 830 osób i wg stanu na 30.06.2025 r. 33 587 osób. Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy wynosiła: w 2020 r. 1773 osób, w 2021 r. 1737 osób, w 2022 r. 1928 osób, w 2023 r. 2044 osób, w 2024 r. 2152 osób i wg stanu na 30.06.2025 r. 2201 osób. Łączna liczba mieszkańców gminy wynosiła zatem: w 2020 r. 29 102 osób, w 2021 r. 30 155 osób, w 2022 r. 31 678 osób, w 2023 r. 33 439 osób, w 2024 r. 34 982 osób i wg stanu na 30.06.2025 r. 35 788 osób.

(akta kontroli str. 11, 14)

Liczba samochodów zarejestrowanych w gminie Lesznowola wynosiła: w 2020 r. 17 217, w 2021 r. 19 798, w 2022 r. 22 640, w 2023 r. 26 008, w 2024 r. 30 495 i wg stanu na dzień 30.06.2025 r. 33 131.

Oznacza to systematyczny wzrost liczby samochodów przypadających na 100 osób zameldowanych w gminie Lesznowola: w 2020 r. 59,2 samochodu, w 2021 r. 65,7 samochodu, w 2022 r. 71,5 samochodu, w 2023 r. 77,8 samochodu, w 2024 r. 87,2 samochodu i wg stanu na 30.06.2025 r. 92,6 samochodu.

2

W gminie Lesznowola w okresie objętym kontrolą uruchomiono komunikację kolejową SKM, powstała nowa lokalna linia L33 i wybudowano 7 przystanków autobusowych, a także w bezpośredniej bliskości przystanku kolejowego Nowa Iwiczna wybudowano parkingi ze 156 miejscami postojowymi – zostało to opisane w drugim punkcie wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie stwierdzono, że pomimo wzrostu liczby mieszkańców i liczby zarejestrowanych samochodów w gminie, zmniejszyła się wykonana praca przewozowa przewoźników publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy, co może wskazywać że transport publiczny nie był skutecznie promowany i nie był realizowany na poziomie zaspokajającym potrzeby mieszkańców.

(akta kontroli str. 14, 20-21, 26, 283, 292, 592)

Gmina Lesznówola podpisała w dniu 27.12.2021 r. porozumienie z Miastem Stołecznym Warszawa określające zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego (opisane szczegółowo w punkcie 2 wystąpienia pokontrolnego).

W powyższym porozumieniu nie zostały określone standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów. Standardy te w liniach autobusowych jak i kolejowych określone zostały podstawowo w umowach pomiędzy ZTM i operatorami transportu. W przypadku linii autobusowych obsługa należała do MZA. Nadzór nad dochowaniem powyższych standardów jakościowych prowadzić mieli upoważnieni pracownicy ZTM.

Sposób wzajemnych rozliczeń w kosztach eksploatacji linii autobusowych określony został w §6 porozumienia. Gmina partycypowała w kosztach linii na rzecz Miasta st. Warszawy określoną kwotą określoną jako iloczyn procentowego wskaźnika udziału Gminy i kosztów wykonania usług ustalanych przy zastosowaniu stawki za przejazd jednego autobusu na odcinku 1 kilometra (wozokm). W przypadku partycypacji w kosztach linii kolejowych (§7 porozumienia) Gmina przekazywała na rzecz Miasta st. Warszawy kwotę określoną jako iloczyn procentowego wskaźnika udziału Gminy i kosztów wykonywanych usług ustalanych przy zastosowaniu stawki za przejazd pociągu na odcinku 1 kilometra (pockm). W okresie objętym kontrolą z powodu czterokrotnego nieterminowego dokonania zapłaty przez Gminę Lesznówola na rachunek Miasta st. Warszawy za usługi przewozowe w transporcie zbiorowym, naliczono odsetki za zwłokę w zapłacie w łącznej wysokości 643,21 zł. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 2.*

Do porozumienia z 27.12.2021 r. określającego zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie transportu publicznego zawarto 11 aneksów (ostatni z 18.06.2025 r.) w których dokonywano np. zmian stawek czy udziału Gminy w kosztach finansowania linii.

Zasady funkcjonowania i dopłaty do cen biletów zakupywanych przez mieszkańców gminy Lesznówola w ramach oferty „Warszawa+” zostały określone w porozumieniu z dnia 26.02.2024 r. pomiędzy Miastem Stołecznym Warszawa i Gminą Lesznówola. Na tej podstawie Gmina dopłacała do biletów długookresowych imiennych obowiązujących w środkach lokalnego transportu zbiorowego kupowanych przez mieszkańców Gminy. W imieniu Miasta Stołecznego Warszawa realizację tej oferty zapewniał i nadzorował Zarząd Transportu Miejskiego.

W porozumieniu z Miastem Stołecznym Warszawa określającym zasady wspólnego wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego z dnia 27.12.2021 r. w §1 pkt 2 wskazano, że realizację i rozliczanie usług zapewniał Zarząd Transportu Miejskiego. Gmina Lesznówola zaniechała skutecznego nadzoru nad realizacją tego porozumienia. *Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości w pkt 1.*

W porozumieniu zawarto potrzebę opiniowania bądź wzajemnego uzgadniania między stronami, i tak zgodnie z §1 pkt 15: „rozkłady jazdy ustala i zmienia ZTM uwzględniając posiadane środki finansowe, możliwości techniczne i potencjał przewozowy po zasięgnięciu opinii Gminy” jak również §2 pkt 1 „zmiany w zakresie lokalizacji przystanków i przebiegu tras na terenie Gminy

wymagają wzajemnych uzgodnień pomiędzy Stronami Porozumienia". Urząd Gminy Lesznowola udokumentował czterokrotne wystąpienia³⁷ do ZTM Warszawa o informacje dotyczące możliwości zwiększenia liczby kursów linii 707 i 728 oraz zwiększenia częstotliwości kursowania w godzinach szczytu porannego i popołudniowego a także wprowadzenia autobusów o większej pojemności na linii 737, a ponadto wystąpienia czterema pismami w sprawie uzgodnienia zmiany przebiegu linii L33³⁸.

(akta kontroli str. 271-272, 283-284, 292-293, 296-297, 565-566, 592-600, 603-604, 632-651)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości :

1. Gmina Lesznowola powierzając organizację transportu zbiorowego w drodze porozumienia z Miastem Stołecznym Warszawa zaniechała skutecznego nadzoru nad realizacją tego porozumienia. W rezultacie zaniechania pozyskiwania, gromadzenia i analizowania informacji dotyczących potrzeb w lokalnym transporcie publicznym, które nawet nie zostały uregulowane w wewnętrznych procedurach Urzędu Gminy Lesznowola, Gmina Lesznowola nie mogła określić faktycznych potrzeb mieszkańców w zakresie transportu zbiorowego i porównać z tymi potrzebami zakresu usług przewozowych świadczonych na podstawie porozumienia z 27.12.2021 r. z Miastem Stołecznym Warszawa. Także nadzór nad dochowaniem standardów jakościowych w zakresie realizacji przewozów oraz rozliczanie usług wykonywał Zarząd Transportu Miejskiego. Urząd Gminy Lesznowola, pomimo zapewnienia takiej możliwości w zawartych z przewoźnikami umowach, nie przeprowadził żadnej kontroli usług przewozowych świadczonych na terenie gminy.

Wójt Gminy Lesznowola wyjaśniła, że w Urzędzie Gminy Lesznowola, nie przeprowadzano analiz potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym. W Urzędzie Gminy Lesznowola nie ma w tym zakresie dokumentów starszych niż z 2025 r. Wójt Gminy Lesznowola wyraziła pogląd, że wcześniej jakieś działania w tym zakresie musiały być podejmowane w urzędzie gminy, ale nie zostały udokumentowane zgodnie z zasadą pisemności w administracji publicznej. Ponadto wyjaśniła, że nadzór nad wykonaniem usług przewozowych (w tym nad dochowaniem właściwych standardów jakościowych) prowadzą upoważnieni pracownicy ZTM.

(akta kontroli str. 25-26, 271-272, 654-655)

2. W okresie objętym kontrolą Urząd Gminy Lesznowola czterokrotnie nieterminowo dokonał zapłaty na rachunek Miasta st. Warszawy not 438/D/2022, 439/D/2022, 272/D/2023 i 5/D/2025 za realizację usług transportowych, co skutkowało naliczeniem i zaplaceniem

³⁷ W styczniu 2025 r., kwietniu 2025 r. oraz 29.09.2025 r., 13.11.2025 r.

³⁸ Pisma do ZTM Warszawa z dnia 08.10.2025 r. i 05.12.2025 r. oraz email z dnia 25.11.2025 r. i pismo z dnia 5.12.2025 r. do Gminy Piaseczno.

odsetek za zwłokę w zapłacie w łącznej wysokości 643,21 zł. Odsetkami z tego tytułu zostali obciążeni pracownicy Urzędu Gminy Lesznawola, którzy winni byli zwłoki w zapłacie³⁹.

Wójt Gminy Lesznawola wyjaśniła, że: nota 438/D/2022 za realizację usług przewozowych liniami KM została opisana merytorycznie i przekazane do Referatu Realizacji Budżetu w dniu terminu płatności, tj. 18.07.2022 r. W tym samym dniu został dokonany przelew na rachunek Miasta Stołecznego Warszawa, które odnotowało wpłatę w dniu 19.07.2022 r. – w związku z tym termin zapłaty został przekroczony. Nota 439/D/2022 za realizację usług przewozowych liniami ZTM, została opisana merytorycznie i przekazana do Referatu Realizacji Budżetu w dniu terminu płatności, tj. 18.07.2022 r. W tym samym dniu został dokonany przelew na rachunek Miasta Stołecznego Warszawa, które odnotowało wpłatę w dniu 19.07.2022 r. – w związku z tym termin zapłaty został przekroczony. Nota 272/D/2023 za realizację usług przewozowych liniami KM, została opisana merytorycznie i przekazana do Referatu Realizacji Budżetu w dniu 17.04.2023 r. Termin płatności noty przypadał na dzień 21.04.2023 r. W dniu 17.04.2023 r. nota została przygotowana w celu realizacji płatności. Przelew nie został wykonany, ponieważ nota pomyłkowo została podpisana pod inny dokument, w związku z tym termin płatności został przekroczony. Nota 5/D/2025 za realizację usług przewozowych liniami KM i SKM została opisana merytorycznie i przekazana do Referatu Realizacji Budżetu w dniu 13.01.2025 r., jeden dzień po terminie płatności. W dniu 14.01.2025 r. o godz. 15:18 został wykonany przelew na rachunek Miasta Stołecznego Warszawa, który odnotował wpłatę w dniu 15.01.2025 r. – w związku z tym termin zapłaty został przekroczony.

(akta kontroli str. 632-651)

Ocena cząstkowa

Gmina Lesznawola zaniechała nadzoru nad realizacją porozumienia z 27.12.2021 r., w którym podzieliła się z Miastem Stołecznym Warszawa kompetencjami z obszaru wykonywania zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na terenie gminy Lesznawola. W rezultacie pozyskiwanie, gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących potrzeb w lokalnym transporcie publicznym w Gminie Lesznawola nie było realizowane i nie zostało uregulowane w wewnętrznych procedurach Urzędu Gminy Lesznawola. Ponadto w okresie objętym kontrolą Urząd Gminy Lesznawola czterokrotnie nieterminowo dokonał zapłaty na rachunek Miasta st. Warszawy not za realizację usług transportowych i zapłacił z tego tytułu odsetki w łącznej kwocie 643,21 zł, którymi obciążeni zostali pracownicy urzędu winni zwłoki w zapłacie.

W rezultacie nieskutecznie realizowanej polityki transportowej w Gminie Lesznawola, pomimo wzrostu liczby ludności w gminie w okresie objętym kontrolą o 18,7% w stosunku do liczby ludności zameldowanej na koniec 2021 r. oraz przyrostu liczby zarejestrowanych w gminie samochodów o 67,3% w analogicznym okresie, w Gminie Lesznawola w okresie objętym kontrolą obniżyła się

³⁹ Odsetki za nieterminową zapłatę noty 438/D/2023 w wysokości 33,18 zł w dniu 8.08.2022 r. zapłaciła Pani A. H. – pracownik Urzędu Gminy w Lesznawoli. Odsetki w wysokości 54,70 zł w dniu 8.08.2022 r. za nieterminową zapłatę noty 439/D/2023 r. – Pani A. H. – pracownik Urzędu Gminy w Lesznawoli. Odsetki w wysokości 399,38 zł w dniu 18.05.2023 r. za nieterminową zapłatę noty 272/D/2023 r. – Pani B. K. – pracownik Urzędu Gminy w Lesznawoli. Odsetki za nieterminową zapłatę noty 5/D/2025 w wysokości 155,95 zł – Pani A. H. – pracownik Urzędu Gminy w Lesznawoli wpłaciła na rachunek gminy w dniu 27.02.2025 r.

o 1,1% (przewoźnicy autobusowi) i 7,2% (przewoźnicy kolejowi) wykonana praca przewozowa w transporcie zbiorowym w stosunku do okresu poprzedniego (2021 r.).

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie zbierania, gromadzenia i analizy informacji od mieszkańców i użytkowników transportu zbiorowego w gminie Lesznówola dotyczących zmieniających się potrzeb transportowych.
2. Przeprowadzenie analizy potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym w gminie Lesznówola, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Przygotowanie projektu uchwały Rady Gminy Lesznówola w sprawie aktualizacji lokalizacji przystanków komunikacyjnych oraz warunków i zasad korzystania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.
4. Zapewnienie odpowiednich warunków funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w zakresie standardów dotyczących przystanków komunikacyjnych.
5. Zapewnienie terminowego dokonywania zapłaty na rachunek Miasta st. Warszawy z tytułu realizacji usług transportowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Spójności i Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych i wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa, dnia 30 stycznia 2026 r.

Kontroler

/-/

Andrzej Sykała

doradca techniczny

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Spójności i Infrastruktury

p.o. Dyrektor

/-/

Jolanta Stawska

/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała

p.o. Dyrektor

Departament Spójności i Infrastruktury

Jolanta Stawska

/podpisano elektronicznie/